

Učitelství – český jazyk

Modelový test – navazující magisterské studium

1. Z následujících možností vyberte tu, která obsahuje fonetickou transkripci podle české ortoepické normy (Hůrková, 1995, běžná fonetická transkripce dle Krčmové, 2012–2017) a zároveň existující odchylky od této normy. Odchytkami je míněna reálně existující, avšak nenoremní výslovnost. Přízvuky ani frázování nejsou vyznačeny. Transkribovány jsou věty:

Přišel z ulice s botami úplně od trávy a nemohl si vzpomenout, kdo obsadil post ředitele v sedmdesátém roce. Tenkrát se o moc bylo možné rozdělit napůl.

- a) [přišel sʔulice zbotami ʔúplně ʔotrávi ʔa nemohl si fspomenoud gdo ʔopsad'il pozd řed'itele fsedmdesátém roce tenkrát se ʔo moz bilo možné rozd'elit napůl]

existující odchylky:

výslovnost bez rázu [sulice] nebo [zulice], slabičná redukce [ʔúpe], zjednodušení zdvojené výslovnosti konsonantů přes hranici slova [ʔotrávi], zjednodušení konsonantické skupiny [spomenout], otevřená výslovnost vokálů [řed'itele], asimilace místa artikulace [fsedmdesátém], hyperkorektní zachování alveolární nosové explozivy [tenkrát], redukce konsonantické skupiny přes hranici slova [tenkráce], otevřená výslovnost vokálů [rozd'elit], asimilace znělosti před jedinečným [n] [rozd'elidnapůl]

- b) [přišel sʔulice zbotami ʔúplně ʔotrávi ʔa nemohl si fspomenoud gdo ʔopsad'il post řed'itele fsedmdesátém roce tenkrát se ʔo moc bilo možné rozd'elit napůl]

existující odchylky:

výslovnost bez rázu [sulice] nebo [zulice], slabičná redukce [ʔúpe], výslovnost bez rázu [úplně otrávi], zjednodušení zdvojené výslovnosti konsonantů přes hranici slova [ʔotrávi], zjednodušení konsonantické skupiny [spomenout], otevřená výslovnost vokálů [řed'itele], vkladný vokál [sedmdesátém], redukce konsonantické skupiny přes hranici slova [tenkráce], otevřená výslovnost vokálů [rozd'elit], asimilace znělosti před jedinečným [n] [rozd'elidnapůl]

- c) [přišel sulice zbotami ʔúpe otrávi ʔa nemohl si fspomenout gdo opsad'il pozd řed'itele fsedmdesátém roce tenkrát se ʔo moz bilo možné rozd'elit napůl]

existující odchylky:

sonorizace prepozice [zulice], zjednodušení konsonantické skupiny [spomenout], otevřená výslovnost vokálů [řed'itele], asimilace místa artikulace [fsedmdesátém], redukce konsonantické skupiny přes hranici slova [tenkráce], otevřená výslovnost vokálů [rozd'elit], nedodržení asimilace znělosti [rozd'elit napůl]

- d) [přišel sʔulice sbotami ʔúplně ʔotrávi ʔa nemohl si spomenoud gdo ʔobsad'il pozd řed'itele fsedmdesátém roce tenkrát se ʔo moc bilo možné rozd'elit napůl]

existující odchylky:

výslovnost bez rázu [sulice] nebo [zulice], slabičná redukce [ʔúpe], otevřená výslovnost vokálů [řed'itele], vkladný vokál [fsedmdesátém], hyperkorektní zachování alveolární nosové explozivy [tenkrát], redukce konsonantické skupiny přes hranici slova [tenkráce], otevřená výslovnost vokálů [rozd'elit], asimilace znělosti před jedinečným [n] [rozd'elidnapůl]

2. Určete, ke kterému konjugačnímu typu patří sloveso, jehož příčestí činné zní *zmátl*.

- a) vzor *nese*
- b) vzor *peče*
- c) vzor *tiskne*
- d) vzor *kryje*

3. Rozhodněte, které tvrzení je pravdivé.

- a) Ve slovesných tvarech lze jen zřídka identifikovat kmenotvornou příponu.
- b) Lze-li u slovesného tvaru určit kategorii slovesného rodu, lze u něj vždy určit i kategorii způsobu.
- c) Některé sklonné číslovky nevyjadřují ani kategorii čísla, ani kategorii jmenného rodu.
- d) Přivlastňovací zájmena tvoří z hlediska deklinačního typu jednotnou skupinu.

4. *To si piš, že nejlepší je sedět si doma a nestarat se, co se ve městě povídá.*

V souvětí lze najít

- a) čtyři objekty vyjádřené reflexivním zájmenem
- b) čtyři reflexiva tantum
- c) tři deagentní konstrukce
- d) jednu deagentní konstrukci

5. *Všechny ty věci se dlouhá léta zdály trvalé.*

Ve větě jsou

- a) čtyři shodné přívlastky
- b) jeden neshodný přívlastek
- c) jeden komplement kvalifikační
- d) jeden verbonominální přísudek

6. Označte pravdivé tvrzení.

- a) Substantivum *kovotepec* je hybridní kompozitum, protože vzniklo kombinací dvou slovotvorných způsobů – kompozicí a derivací.
- b) Substantivum *kovotepec* je hybridní kompozitum, protože obsahuje interfix.
- c) Substantivum *kovotepec* je hybridní kompozitum, protože obsahuje cirkumfix.
- d) Substantivum *kovotepec* není hybridní kompozitum.

7. Označte pravdivé tvrzení.

- a) Verbální substantivum *holení* bylo utvořeno bezprostředně od infinitivu slovesa *holit*. Proto má stejný význam jak ve větě *Holení je jedna z mých nejméně oblíbených činností*, tak ve větě *Kup si holení, rostou ti vousy*.
- b) Verbální substantivum *holení* bylo utvořeno od přičestí trpného slovesa *holit*. Ve větě *Holení je jedna z mých nejméně oblíbených činností* označuje činnost, ve větě *Kup si holení, rostou ti vousy* označuje substanci.
- c) Verbální substantivum *holení* bylo utvořeno od přičestí trpného slovesa *holit*. Vždy označuje děj, proto náleží do onomaziologické kategorie modifikační.
- d) Verbální substantivum *holení* bylo utvořeno od přičestí trpného slovesa *holit*. Proto má stejný význam jak ve větě *Holení je jedna z mých nejméně oblíbených činností*, tak ve větě *Kup si holení, rostou ti vousy* a onomaziologickou kategorií u něj nelze určit.

8. Které tvrzení o následujícím úryvku je pravdivé?

Té noci ta zlá komňatu na knieni vyrazista
a tu svatú knieni závojem zadávista.
Tak ta pohany čertu sě dostasta
a svatú Lidmilu k bohu poslasta.

(dle Daňhelka a kol., 1988, s. 336)

- a) Úryvek obsahuje čtyři s-ová participia
- b) Úryvek obsahuje čtyři slovesa ve tvaru jednoduchého času minulého
- c) Úryvek obsahuje čtyři nt-ová participia
- d) Úryvek obsahuje čtyři příklady slovesa ve tvaru supina

9. K jakému uměleckému směru lze nejspíše přiřadit tento úryvek Sládkovy básně?

- a) k romantismu
- b) k impresionismu
- c) k biedermeieru
- d) k futurismu
- e) k realismu

Polšeré noci, mlhavé noci
na oceánu, na oceánu;
z večera k ránu, mlhavé noci,
hleděl bych do vás na oceánu.

/.../

Hučely vody v mlhavo noci:
Smutno je v podmoří, mrazně a temně.
„Smutněji, mrazněji, temněji ve mně!“
Svou tedy rozsvětli noc v naší noci...
Polšeré noci, mlhavé noci
na oceánu, na oceánu,
z večera k ránu
hleděl bych do vás, mlhavé noci,
až byste mne vylákaly do oceánu.

(J. V. Sládek: *Básně*, 1875)

10. Co znamená dvojice slov „sanktorál” a „temporál”?

- a) označení bohoslužebných rouch pro postní období a mezidobí
- b) dva postupně stupně procesu svatořečení osob.
- c) dvě části liturgických knih pro svátky a neděle.
- d) dvě kompoziční části konceptuálních kázání.
- e) dva typy klatby, kterou papež vyslovuje nad kacířem

11. Vyberte odpověď, která obsahuje jen biblické kanonické starozákonní knihy

- a) Kniha Moudrosti, Jób, Kniha Soudců, Deuteronomium, Zjevení svatého Jana
- b) Kniha Přísloví, Leviticus, Druhá kniha Samuelova, Zachariáš, Píseň písni
- c) Píseň písni, Kniha prorokyně Sibylly, Numeri, Jozue, Ester
- d) První kniha Samuelova, List apoštola Jakuba, Ezechiel, Kazatel, Skutky apoštolské
- e) Izaiáš, Rút, Genesis, Megatherium, První list Korintským

12. Tvorbě M. Kundery věnoval knižní publikace:

- a) Dalibor Tureček
- b) Miroslav Červenka
- c) Tomáš Kubíček
- d) Vladimír Papoušek
- e) Jiří Opelík

13. Pojmenujte vyprávěcí prostředek charakteristický pro moderní prózu použitý v následující ukázce (příslušná část textu je *kurzívou*).

Ten druhý od okna neodpovídá, utírá si špinavou prackou zvlhlé čelo, je mu mdlo slabostí a závratí. Kramář uraženě zafuní a odvrací se k oknu. Ten druhý si netroufá podívat se oknem, schovává oči na poplivané podlaze, čeká, že se ho zeptají ještě jednou. A pak jim to řekne. *Z daleka. Až z Ameriky, pěkně prosím. Ale jděte, až z Ameriky? A to jedete tak daleko na návštěvu? Ne, já se vracím domů. Do Krivé. Mám tam ženu a holčičku. Hafía se jmenuje. Hafía. Tři roky byla stará, když jsem odejel. Tak vida, z Ameriky! A jak jste tam byl dlouho? Osm let. Osm let už tomu je.*

(K. Čapek: Hordubal)

- a) přímá řeč
- b) neznačená přímá řeč
- c) polopřímá řeč
- d) smíšená řeč
- e) objektivní vyprávění

14. "Ó, krvi Kristiánova a Markétina!" - Která z následujících charakteristik tohoto úryvku ze slavného českého románu je mylná?

- a) apostrofa
- b) zvolání vypravěče
- c) napínavý incipit
- d) připomínka protagonistů
- e) exklamace

15. Které z níže uvedených děl české literatury odpovídá následující definici:

Rozsáhlá báseň epická nebo lyrickoepická s dějovými fragmenty, jejichž pojítkem je lyrický subjekt; tradici má zejména v ruské literatuře (Lermontov, Puškin, Blok).

- a) Absolutní hrobař
- b) Noc s Hamletem
- c) Tyrolské elegie
- d) Radosti života
- e) Naše paní Božena Němcová

KLÍČ

1. A

2. A

3. C

4. D

5. C

6. D

7. B

8. B

9. A

10. C

11. B

12. C

13. B

14. C

15. B